

Programma Implementatie Omgevingswet

Best – Veldhoven – Waalre

Statusupdate nr 2
Januari 2021

Inhoud

Inleiding	3
Programma: kaders	4
Voortgang - landelijk	5
Voortgang gemeenten Best, Veldhoven en Waalre	7
Activiteitenkalender	10
Beslismomenten voor raad en college	11

Inleiding

Voor u ligt de tweede statusupdate over het programma Implementatie Omgevingswet van de drie samenwerkende gemeenten Best, Veldhoven en Waalre. Sinds de vorige update is er veel gebeurd. We staan aan het begin van 2021, misschien wel het meest cruciale jaar van de implementatiefase. Want: zijn we straks klaar voor de nieuwe wet als deze op 1 januari 2022 in werking treedt?

Goed geïnformeerd

Veel activiteiten die nodig zijn om de opgave te realiseren, hebben te maken met de bedrijfsvoering van de gemeenten. Zij spelen zich meer op de achtergrond af. Ze zijn echter cruciaal voor de gemeentelijke dienstverlening. Via deze update informeren wij u over de meest relevante zaken.

Leeswijzer

Dit is de tweede voortgangsrapportage of statusupdate. De eerste statusupdate uit mei bevatte uitgebreide informatie over het programma en de achtergronden. In deze editie blijven we op de hoofdlijnen en geven we de meest relevante informatie weer.

Op verschillende plekken in dit document staan koppelingen naar achtergrondinformatie. Deze zijn te herkennen als blauwe, onderstreepte tekst.

Programma: kaders

Kaders voor de uitvoering

De gemeente Waalre heeft in december 2018 een [startnotitie](#) vastgesteld. De gemeenten Veldhoven en Best hebben begin 2018 het [Keuzedocument](#) vastgesteld. In deze documenten staan de hoofdlijnen en kaders waarbinnen de implementatie opgepakt wordt.

De VNG heeft onder andere een [roadmap](#) en een [lijst met minimale eisen](#) beschikbaar gesteld. De eisen hebben betrekking op dat wat minimaal noodzakelijk is om uit te voeren om te kunnen werken met en volgens de wet. De lijst wordt van tijd tot tijd geactualiseerd. De meest recente lijst is gedateerd op 20 februari 2020

De basis voor de implementatie wordt gecompleteerd met het programmaplan waarin de aanpak op hoofdlijnen is uitgewerkt.

Voortgang - landelijk

Uitstel van de invoeringsdatum

Sinds het bericht dat de invoeringsdatum naar 1 januari 2022 is uitgesteld, heeft de minister van Binnenlandse Zaken (BZK) de kamer op 13 november geïnformeerd over de voortgang.

Wetgeving

De regelgeving van het nieuwe stelsel is inmiddels nagenoeg afgerond. Het hoofdspoor is al klaar. Het invoeringsspoor (zie infographic) is bijna klaar. Eerder heeft de minister de [invoeringswet](#) en het [invoeringsbesluit](#) gepubliceerd. Binnenkort publiceert de minister de [invoeringsregeling](#).

In het [aanvullingspoor](#) moet de minister de adviezen van de Raad van State nog verwerken in de vier zogenoemde aanvullingsbesluiten (voor bodem, natuur, geluid en grondeigendom). Daarna volgen nog de regelingen.

De minister trekt in haar [brief van 13 november 2020](#) op dit moment de conclusie dat er voldoende zicht is op tijdige afronding van de wetgevingsonderdelen. Dat moet ook want onder andere medewerkers bij de gemeenten hebben genoeg tijd nodig om van de definitieve teksten kennis te nemen.

Voortgang - landelijk

Digitalisering

Een belangrijke schakel in de implementatie van de Omgevingswet is de digitaliseringsopgave (DSO). Een van de partijen die de minister op dit vlak adviseert is het Bureau ICT-Toetsing (BIT). Na 2017 (eerste advies) heeft het BIT recent opnieuw [advies](#) uitgebracht. In het kort komt het erop neer dat het BIT adviseert dat de overheid zich inzet voor een stabiele basis van het DSO, waarmee de dienstverlening van gemeenten en andere overheden veilig gesteld wordt. Dus dat inwoners en ondernemers digitaal een vergunning kunnen aanvragen en meldingen kunnen doen. En dat gemeenten deze kunnen afwickelen. Verder moeten gemeenten ruimtelijke plannen kunnen beschikbaar stellen. Dat is al ingewikkeld genoeg, ook omdat bepaalde software nog in ontwikkeling is. Het BIT raadt aan om het uitbouwen van het DSO tot na inwerkingtreding van de wet te laten wachten.

Afronding transformatie

In de reactie op het BIT advies geeft de minister gemeenten een jaar langer de tijd om de implementatie van de Omgevingswet af te ronden. Dit heeft met het jaar uitstel dat in april 2020 werd afgekondigd. Voor gemeenten betekent dit dat ze 31 december 2024 een omgevingsvisie en uiterlijk 31 december 2029 een nieuw omgevingsplan moeten hebben.

Voortgang gemeenten Best, Veldhoven en Waalre

We liggen op schema

Het uitstel in april 2020 kwam niet als een verrassing. Onze boodschap toen was: we houden de voet op het gaspedaal. En dat is gebeurd. We blijven vol energie aan de slag. Onze drie gemeenten en de samenwerkingspartners zijn hard aan het werk. We liggen op schema om tijdig klaar te zijn voor de inwerkingtreding van de wet.

Nog voldoende uitdagingen op ons pad

Het jaar 2021 wordt spannend. We zijn hard bezig met het aanpassen van onze werkprocessen aan de wet. En we hebben flinke stappen gezet met de digitalisering. Medio komend jaar moeten beide zover gereed zijn, dat we kunnen starten met oefenen, inwerken en finetunen. Als de wet dan intreedt, hebben we onze basis op orde.

Na de transitie vervolgen we de transformatie

Het werk krijgt ook na 2021 zijn vervolg. Want met de basis alleen zijn we er niet. Het is de verwachting dat het DSO wordt uitgebouwd. En op gemeentelijk niveau moeten we aan de slag met het definitieve omgevingsplan. Het anders werken is bovendien iets dat de tijd nodig heeft, oefening vraagt en dan gaandeweg inslijt. Daar gaan de drie gemeenten in 2021 al veel energie in steken. Van ‘Nee, tenzij’ naar ‘Ja, mits’.

Gevolgen voor de gemeenten op middellange termijn in beeld

Inmiddels zijn de drie gemeenten ook gestart met de verkenning van de gevolgen van de omgevingswet voor de langere termijn: de structurele gevolgen en effecten van de omgevingswet. Dit gebeurt aan de hand van een effectenmodel dat de VNG heeft ontwikkeld. De introductie is net achter de rug. De komende periode gaan de gemeenten verder aan de slag met dit model. Aan de hand van de keuzes komen de gevolgen in beeld en krijgen we meer inzicht in de effecten voor de organisatie en de samenleving.

Leertraject

Klaar zijn voor de omgevingswet is meer dan zorgen dat regels, processen en systemen op orde zijn. De drie gemeenten zijn in 2020 gestart met een leertraject voor de organisaties. In 2021 krijgt dit een vervolg en volgt er ook nog een verdiepingsslag. Ook de gemeenteraden komen aan de beurt. Op 29 oktober 2020 vond al een eerste gezamenlijke leersessie plaats onder begeleiding van Pascale Georgeopoulou. In 2021 krijgt dit een vervolg, onder andere over het adviesrecht en participatie.

Voortgang gemeenten Best, Veldhoven en Waalre

Omgevingsvisie

De drie gemeenten zijn in de laatste fase gekomen van het traject Omgevingsvisie. Na de stappen Dromen, Denken en Durven is het nu tijd om de omgevingsvisies verder in te kleuren in de stap Doen! In deze fase gaat elke gemeente de opgeleverde bouwstenen tot één omgevingsvisie samensmeden. De ontwerp-omgevingsvisie wordt nog nader getoetst op de effecten op de omgeving. Naar verwachting kunnen de gemeenteraden de visies eind derde of in het vierde kwartaal van 2021 vaststellen.

Omgevingsplan

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet beschikken gemeenten over een omgevingsplan van rechtswege. Dit plan bestaat uit de geldende bestemmingsplannen en beheersverordeningen, regels uit de zogeheten Bruidsschat en regels uit lokale verordeningen over de fysieke leefomgeving.

In de loop van 2021 starten we om van het tijdelijke omgevingsplan naar het definitieve omgevingsplan toe te werken. Hiervoor vindt momenteel de verkenning plaats. De volgende stap is het aanbesteden van de opdracht. Dit traject is eind eerste / begin tweede kwartaal afgerond. Daarna starten de werkzaamheden.

Werkprocessen

Alle drie de gemeenten zijn op dit moment aan de slag om de interne werkprocessen af te stemmen op de omgevingswet. Dit gebeurt in eerste instantie voor de meest cruciale werkprocessen voor

- Ruimtelijke initiatieven,
- Vergunningen en meldingen,
- Toezicht en Handhaving,
- Wijzigen omgevingsplan en
- de veranderingen als gevolg van de Wet kwaliteitsborging bouwen.

In tweede instantie komen nevenprocessen aan de beurt (denk aan de processen rondom grondeigendom en kostenverhaal de processen voor bezwaar en beroep, beantwoorden vragen etc.) Deze klus is naar verwachting voor het grootste deel rond de zomer van 2021 gereed, zodat we in de periode na de zomer starten met inwerken en finetunen.

Waalre kiest hierin een wat andere volgorde omdat veel werkprocessen al ingericht zijn in hun zaakstelsel. Dit heeft ook te maken met de pilotrol van de gemeente in kader van DSO.

De werkprocessen worden voor een groot deel ondersteund door procesondersteunende software zoals de VTH-applicatie, RO-software en Toepasbare Regels. Zie pagina 9. Veldhoven combineert de uitwerking van werkprocessen met bijbehorende informatievoorziening.

Voortgang gemeenten Best, Veldhoven en Waalre

Digitalisering

VTH-software

Inmiddels hebben de drie gemeenten software aangeschaft voor de VTH-dienstverlening. Best en Waalre hanteren elk hun eigen VTH-applicatie. Veldhoven is één van de deelnemers van de regionale VTH-applicatie in de regio ZOB. Op dit moment zijn Best en Waalre aangesloten op het DSO. Veldhoven volgt binnenkort. De komende periode (tot medio 2021) staat in het teken van de implementatie en het leren werken met deze software. Belangrijk onderdeel is de samenwerking met onze ketenpartners en de uitwisseling van informatie via het DSO. Qua planning liggen de drie gemeenten op schema.

RO-software

Gemeente Best heeft onlangs een upgrade van de huidige plansoftware tot stand gebracht, zodat de gemeente in ieder geval voor lopende planprocedures uit de voeten kan. De marktverkenning loopt al. Eind eerste kwartaal volgt het opstellen van het programma van eisen voor de aanschaf van nieuwe RO-software, waarna de aanbesteding volgt. De gemeente Veldhoven heeft inmiddels een uitgebreide marktorientatie uitgevoerd en – gaat eind eerste kwartaal 2021 over tot de aanschaf van RO-software. De gemeente Waalre is één van de pilotgemeenten van VNG met RO-software. Waalre zet het contract met de huidige leverancier voort (heeft geen verkenning nodig gehad) en heeft via de plansoftware een aansluiting op DSO.

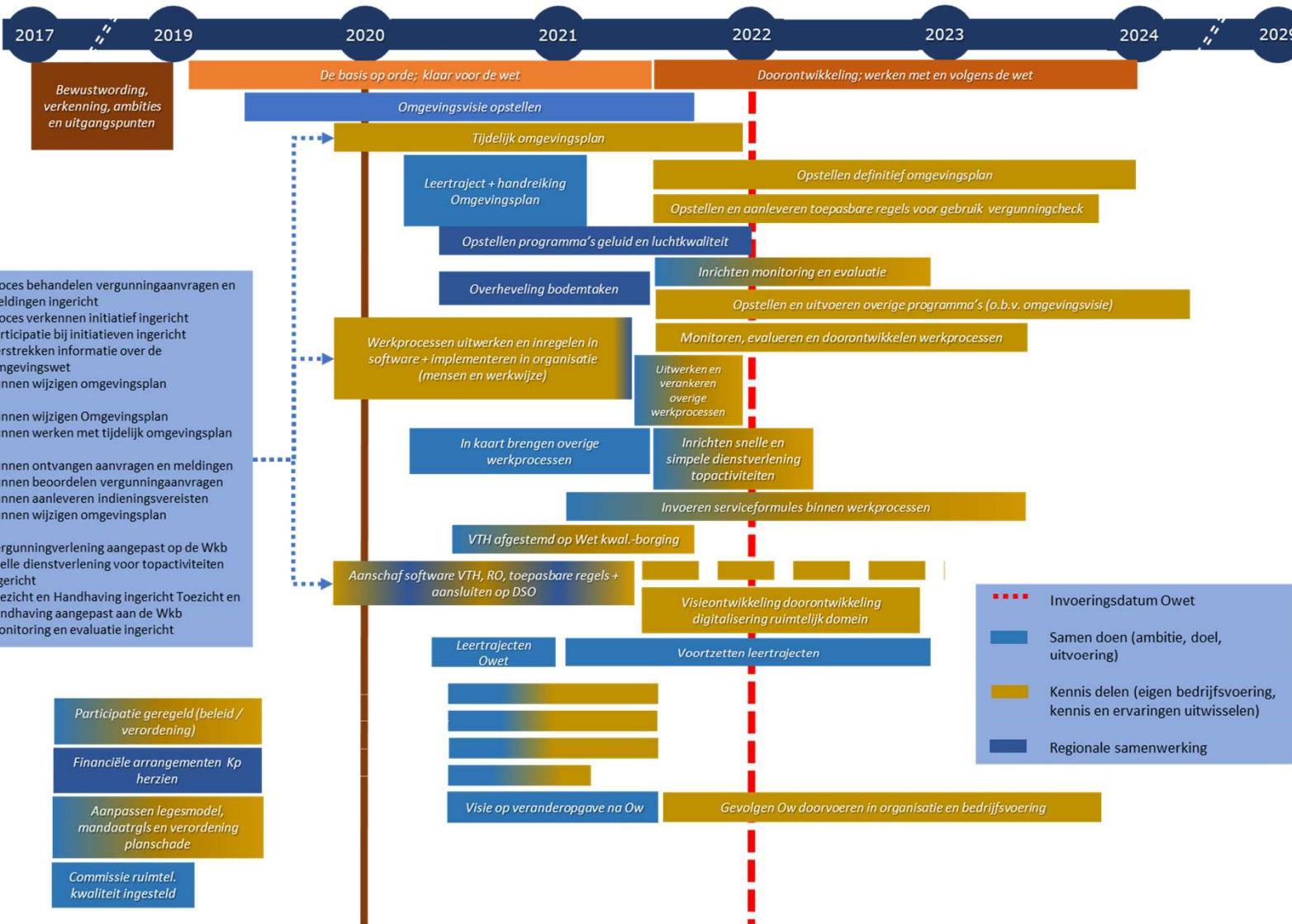
Toepasbare regels

In maart 2021 start de gemeente Best met een workshop Toepasbare regels. Dit moet leiden tot een stappenplan naar 2022 en daarna.

De organisatie focust zich eerst op wat moet en daarna wat er kan. Het proces van het omschrijven van juridische regels naar toepasbare regels gaat oplopen met de totstandkoming van het definitieve omgevingsplan. Waalre zet het bestaande contract door en past de bestaande processen aan in de plansoftware voor wat betreft de toepasbare regels. De gemeente Veldhoven heeft een uitgebreide marktorientatie uitgevoerd voor software voor Toepasbare regels die begin 2021 wordt aangeschaft. Regels worden gedigitaliseerd in de vorm van vragenlijsten. Deze worden geupload naar het DSO. Deze software geeft vorm aan de dienstverlening van de gemeente Veldhoven. De software is ingericht in het voorjaar en vanaf de zomer wordt er geoefend met de software voor het Omgevingsplan en de Toepasbare Regels.

Overige activiteiten

Naast de grote onderdelen bestaat het implementatiespoor uit nog tal van activiteiten. Zoals de bodemtaken. Onder de huidige wetgeving zijn provincies verantwoordelijk voor de kwaliteit van de bodem. Dit verandert onder de Omgevingswet. De provincie Noord-Brabant bereidt momenteel met gemeenten en omgevingsdiensten de overdracht van deze taken voor. Een ander onderwerp betreft de participatie. Gemeenten moeten hiervoor beleid vaststellen. In de gemeente Best is afgelopen jaar de handreiking omgevingsdialoog getest. De bevindingen uit de testfase worden verwerkt in de handreiking. Deze kan de gemeenteraad daarna vaststellen als beleid. In Veldhoven richt een interne werkgroep zich op het participatiebeleid. In Waalre is dit onderwerp in ontwikkeling.

van het 'werken vanuit het systeem' toewerken naar het 'werken vanuit de bedoeling; de wet als hulpmiddel om dit te bereiken

Kans

Missie en visie

dienstverlening | inwoners en ondernemers centraal | toegevoegde waarde | op maat | verbindend | heldere spelregels | duidelijke principes (betrouwbaar, duidelijk, eenvoudig, transparant, variatie en samen)

Strategische doelen BVW mbt Ow

Ruimte maken
 Bij ontwikkeling van onze leefomgeving staat kwaliteit voorop en is het doel leidend, in plaats van de regels. We hanteren heldere spelregels om mee te werken. Ontwikkelen gebeurt bovendien in samenspraak; ontwikkelende partijen gaan en staan in gesprek met de mensen in hun omgeving.

Ruimte geven
 We handelen vanuit vertrouwen. We zijn in staat om los te laten waar het kan en onze inwoners en ondernemers te faciliteren waar gewenst. We regelen alleen wat nodig is en dat regelen we goed. Onder andere door vindbare, samenhangende en eenvoudige regels.

Speelruimte creëren
 Maatwerk en flexibiliteit zijn de sleutelwoorden. Per situatie en per gebied kijken we samen met inwoners en ondernemers welk ontwikkelperspectief er is en wat nodig is voor een effectief beheer, behoud en ontwikkeling van onze leefomgeving. We maken gebruik van de afwegingsruimte die de wet ons biedt.

Ruimte delen
 Onze leefomgeving is van ons allemaal; het is ons thuis. Inwoners, ondernemers en gemeente dragen eigenaarschap voor de kwaliteit ervan. Samen zijn we verantwoordelijk voor hoe we omgaan met onze leefomgeving. We werken samen en komen tot betere, snellere en integraal afgevoerde besluiten leefomgeving.

Ruimte voor verandering
 We tonen lef om steeds te vernieuwen. We staan open voor nieuwe ideeën. We werken zoveel mogelijk digitaal. De zorg voor een fijne, veilige en gezonde leefomgeving betekent ook keuzes maken, opkomen voor de belangen van onze samenleving en soms dingen te laten die niet bijdragen aan onze doelen.

Beslismomenten college en raad

	Besluit	College Raad	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	Anders
OVER ALL	Voortgang	Coll/Rd	X		X	X	
	Notitie strategische opgaven en ruimtelijke keuzes	Raad	X				
	Vaststellen omgevingsvisie	Raad				X	
OMGEVINGSPLAN	Vaststellen definitief omgevingsplan	Raad					Q4 2024, doch uiterlijk q4 2028
PROGRAMMA	Besluit over uitgangspunten en aanpak kerninstrument Programma's	College					PM, hangt samen met inhoud van de omgevingsvisie
	Besluit over het verplichte programma Luchtkwaliteit	College					PM
OVERIGE	Aanpassen legesmodel (incl. verordening) (inpassen in P&C cyclus)	Raad				X	
	Besluit adviesrecht op buitenplanse activiteiten bij vergunningverlening	Raad				X	
	Instellen van een adviescommissie ruimtelijke kwaliteit	Raad				X	
	Herziening (uitvoerings)beleid Vergunningen, Toezicht en Handhaving	College of Raad			X		
	Vaststellen participatiebeleid	College / Raad			X		
	Aanwijzen gevallen van buitenplanse omgevingsplan activiteiten, waarvoor participatie verplicht wordt gesteld	Raad				X	